

drecht waren gepasseerd, een uur later zou Rotterdam bevrijd zijn. Kort daarop was telefonisch bekendgemaakt dat Delft en Ypenburg hadden aangekondigd dat het zo ver was . . . men juichte'¹ – honderden, wellicht duizenden mensen trokken in drommen naar de punten waar men de Geallieerde tanks goed zou kunnen gadeslaan, het Rijswijkse plein bijvoorbeeld.

In Haarlem hoorde een zeventienjarige scholier al des ochtends dat de bevrijders signaleerd waren in Lisse. 'We maakten', schreef hij 's avonds in zijn dagboek, 'de vlag klaar, knipten oranje lintjes . . . We konden haast niet eten van blijdschap: vanmiddag vrij!' Die middag, toen hij al was gaan twifelen, werd door anderen 'doodleuk in volle ernst verteld: 'Ze zitten in Hillegom' . . . Mensen lopen met oranje bloemen op, radio's worden algemeen te voorschijn gehaald, iedereen wordt onvoorzichtig: men schreeuwt het nieuws uit! Men lacht terugtrekkende Moffen uit. Men lacht om wegtrekkende NSB'ers.'²

Ook in Schagen benoorden Alkmaar 'werden de vlaggen uitgestoken en de mensen stonden met bloemen langs de wegen om de bevrijders te begroeten' – hier werden op die dag door de *Wehrmacht* alle volgauto's uit een begrafenistoet gevorderd.³

In Amsterdam dromden de mensen samen in West, daar waar men de Geallieerden hetzij uit de richting-Schiphol, hetzij uit de richting-Haarlem zou zien naderen. Maar, aldus een ooggetuige, 'aan de andere kant van de stad, in Zuid en Oost bij de Berlagebrug' (de brug over de Amstel waar in die tijd de wegen naar Utrecht en Amersfoort begonnen)

'zag men het omgekeerde. Daar trokken ten aanschouwe van duizenden enthousiaste Amsterdammers lange rijen Duitse soldaten voorbij die de stad verlieten . . . 'Goede reis', riepen de kijkers of: 'De groeten aan Hitler' en de Duitsers waren zo *down* en ontmoedigd dat ze er niets meer tegen deden. Ze sukkelden in lange rijen weg, de stad uit, weg, weg! Ze lieten zich zelfs fotograferen.

De vlaggenwinkels werden bestormd en in een paar uur was er in heel Amsterdam geen vlag meer te koop. Oranjepapier deed opgeld.⁴

Hoe lang duurde al die uitgelatenheid?

Plaatselijk schijnt dat nogal verschild te hebben.

¹ J. C. A. Coucke: 'De Nederlandse pers tijdens de bezetting', p. 23 (Doc I-303, a-3). ² (RvO) *Dagboekfragmenten 1940-1945* (1954), p. 385-86. ³ A. van Graafeiland en K. Holtrop: *Schagen in oorlogstijd* (1947), p. 45. ⁴ G. de Clercq: *Amsterdam tijdens de hongerperiode. Van Dolle Dinsdag tot de capitulatie* (1945), p. 4-5.